

Kylävara- hanketreffit 11.4.2025 kello 10-12

Euroopan unionin
osarahoittama

Suomen Kylät
Finlands Byar

Kylävara-hanketreffit 11.4.2025

10.00 Tervetuloa hanketreffeille!

Ritva Pihlaja, projektipäällikkö, Kylävara-hanke

10.15 Paikallinen kansalaistoiminta lisää yhteiskunnan resilienssiä

Pasi Mäenpää, dosentti, Helsingin yliopisto,
puheenjohtaja, Suomen Kylät ry:n korttelijaosto

Maija Faehnle, ryhmäpäällikkö, Suomen ympäristökeskus

10.50 Kyläturvallisuustyötä Pudasjärvellä

Sinikka Mosorin, palvelusuunnittelija, Pudasjärven kaupunki
Esa Erkkilä, poliisi evp, vanhempi neuvonantaja, Vapepa, SPR

11.25 Turvallisuuskoulutusta Syvänniemen kylällä

Pekka Kääriäinen, puheenjohtaja, Syvänniemen kyläyhdistys ry
ja Karttulan pitäjäraati

11.45 Kylävara kiittää – seuraavat treffit 3.6.2025 kello 14-16

Euroopan unionin
osarahoittama

Suomen Kylät
Finlands Byar

Mikä on Kylävara-hanke, ja mistä hanketrefeillä puhutaan?

Yksi teistä hanketrefeille ilmoittautuneista kirjoitti näin:

"Keskeinen ja tärkeä teema yleisesti tässä maailman tilanteessa ja liian yksilökeskeisessä maailmassa.

Mutta myös näkisin tämän asiasisällön yhtenä erittäin hyvänä "keinona" tai aiheena saada ihmisiä liikkeelle – saada toistaiseksi hieman uinuvan kylämme yhteishenkeä, yhteisöllisyyttä, yhdessä tekemisen meininkiä kasvatettua ja käynnistettyä.

Vastustamaton aihepiiri!"

Euroopan unionin
osarahoittama

**Suomen Kylät
Finlands Byar**

Miten paikallinen yhteisö voi parantaa varautumista ja kriisinkestävyyttä?

Kylävara
paikallisen
varautumisen
perustana

1. Miten kylässä voidaan varautua erilaisiin häiriö-, onnettomuus-, kriisi- ja poikkeustilanteisiin?
2. Miten näissä tilanteissa toimitaan?

Mihin kylillä varaudutaan?

arjen turvallisuus

varautuminen

vaste

normaaliolot

- ✓ naapuriapu
- ✓ huolenpito haavoittuvassa asemassa olevista kyläläisistä
- ✓ yksinäisyys
- ✓ yhteisöllisyys
- ✓ luottamus
- ✓ turvallisuuden tunne
- ✓ yhteisön tuoma turva

lyhytkestoinen häiriö tai kriisi

- ✓ myrskytuhojen raivaus
- ✓ sähkökatko
- ✓ vesihuollon häiriö
- ✓ liikenneonnettomuus
- ✓ tulipalo
- ✓ kadonneen henkilön etsintä
- ✓ haavoittuvassa asemassa olevien kyläläisten tilanteen tsekkaaminen esim. myrskyn jälkeen
- ✓ kännykät eivät toimi, nettiyhteydet ovat nurin

pidempiaikainen häiriö tai kriisi

- ✓ pitkäaikainen sähkökatko tai häiriö vesihuollossa
- ✓ laaja maastopalo, evakuoinnit mahdollisia
- ✓ perhe menettää kodin tulipalossa
- ✓ vakava ympäristövahinko
- ✓ vakava epidemia tai pandemia
- ✓ haasteita päivittäistavarahuollossa
- ✓ kännykät eivät toimi, nettiyhteydet ovat nurin

poikkeusolot

- ✓ sotilaallinen uhka tai hyökkäys
- ✓ valtiojohdon julistama poikkeustila
- ✓ valmiuslaki
- ✓ väestön siirtymistä ja evakointeja: osalta alueita siirrytään pois, osa alueista vastaanottaa väestöä

"pehmeä"
turvallisuus

"kova"
turvallisuus

Liikenneonnettomuus

Kiinteistön tulipalo

Laaja maastopalo

Häiriö sähkönjakelussa

Häiriö vesihuollossa

Häiriö viestintäverkoissa

Häiriö elintarvikehuollossa

Ympäristövahinko

Säteilyonnettomuus

Laajat myrskytuhot

Vakava epidemia/pandemia

Kadonneen henkilön etsintä

Huolenpito ikääntyneistä/yksin asuvista

Yksittäisen kyläläisen/perheen vakava kriisi

Laajamittainen maahantulo

Sotilaallinen kriisi

Muu, mikä?

Valtakunnallinen Kylävara-hanke

- ✓ kokoaa ja välittää tietoa kylille niiden toimiessa turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi ja erilaisiin häiriö-, onnettomuus- ja kriisitilanteisiin tai poikkeusoloihin varautumiseksi
- ✓ tuo kylät osaksi kokonaisturvallisuudesta käytävää laajempaa keskustelua ja kehittämistä

Kylävara-hankkeessa

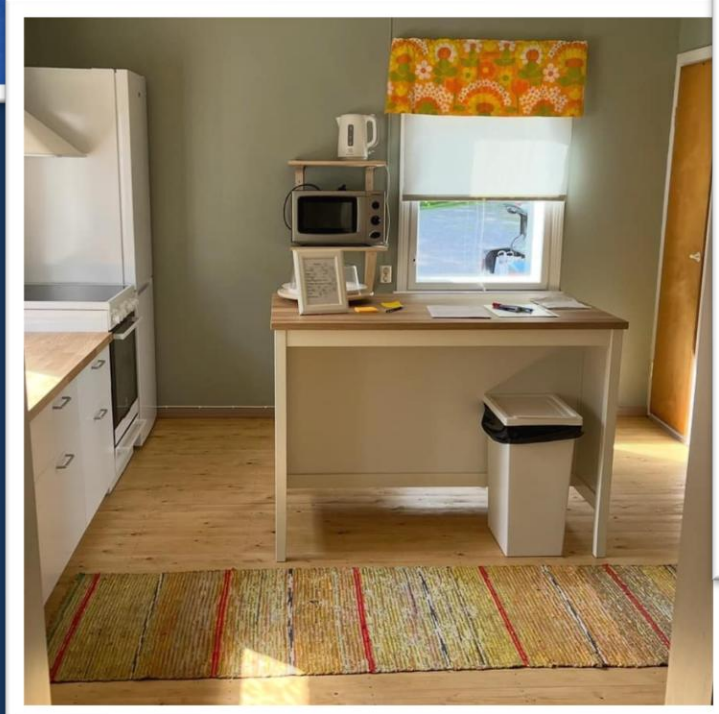
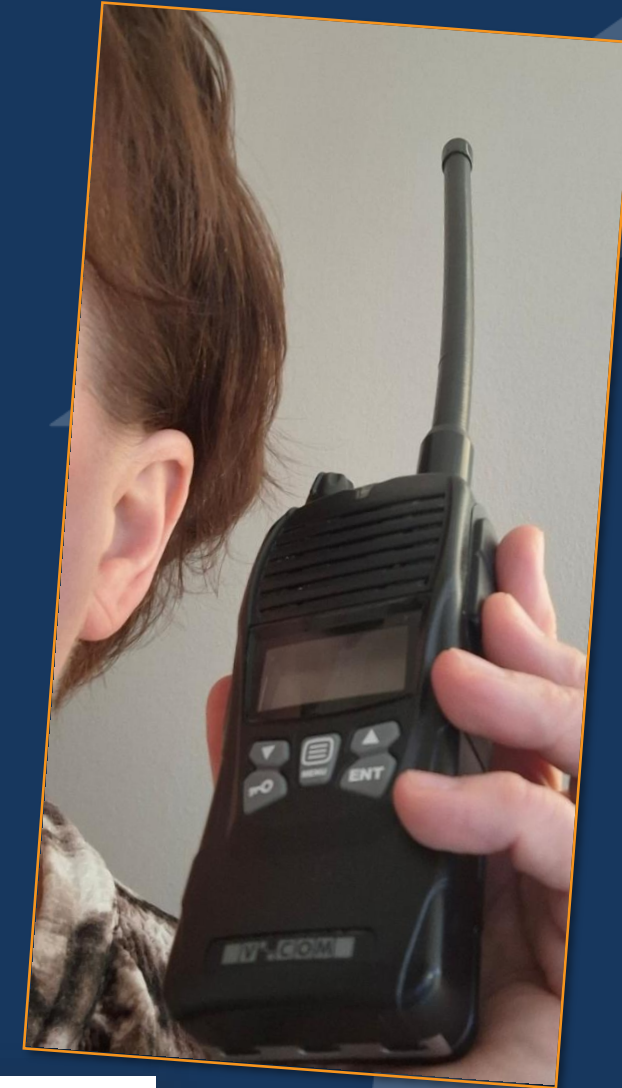
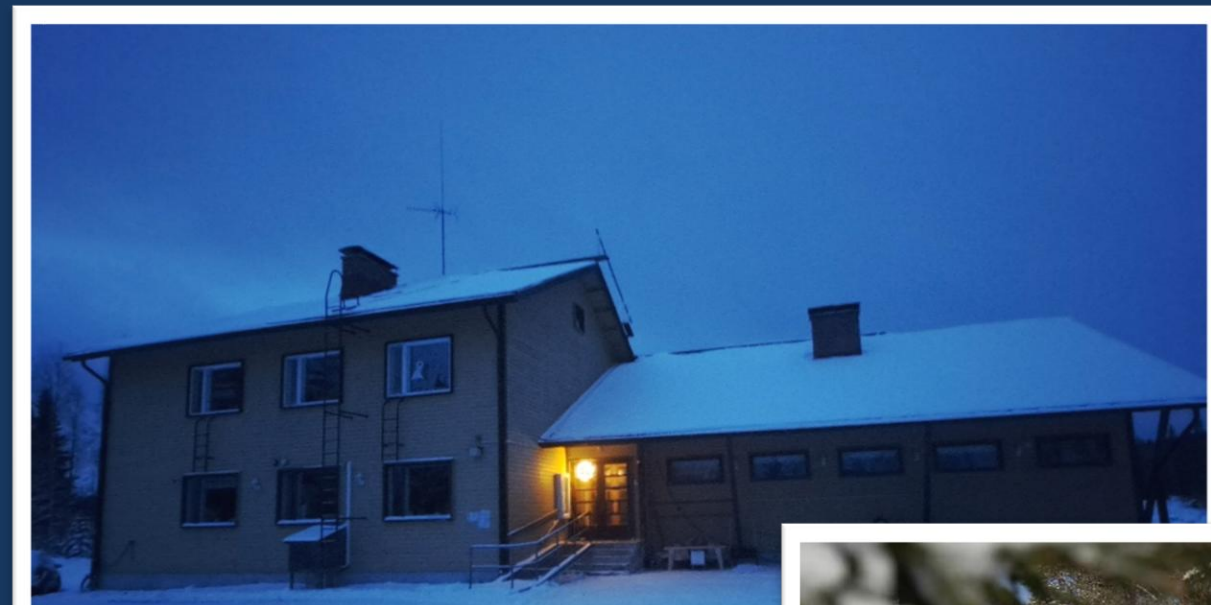
1. määritellään kansallisesti yhtenäinen toimintamalli, **kylävara-konsepti**, joka kokoaa yhteen tiedot
 - a. paikallisen yhteisön omista voimavaroista ja keinoista sekä
 - b. paikallisten toimijoiden viranomaisten kanssa tekemästä yhteistyöstä
2. jalkautetaan ja tehdään kylävara-konsepti tunnetuksi kansallisella tasolla, alan toimijoille sekä maaseudun kehittäjille ja kylien toimijoille
3. luodaan Kylävara-koulutuskokonaisuus tukemaan jalkautusta ja jatkotyötä
4. vahvistetaan viranomaisyhteistyötä
5. varmistetaan kylävaratiedon löydettävyys
6. viestitään aiheesta

Kylävara
✓ kokoaa
✓ viestii
✓ välittää
✓ verkostoi

Ajankohtaista Kylävararassa

Kylätalosta kylävalmiustalo

Kyläradiot

Suomen Kyliät
Finlands Byar

Kylävara-hanke
Tammikuu 2025

Kyläradio – keino tiedonkulun varmistamiseen ja väestönsuojeluun

Yhteiskunnan toimivuus perustuu sujuvaan tiedon välittämiseen ja saamiseen. Myös me ihmiset olemme totuneet siihen, että tieto ja viesti kulkevat sujuvasti ja nopeasti. Entä jos puhelin ja WhatsApp-viestit eivät tuljakaan, kännyköiden tukiasemat ovat jämäköitä eikä nettiyhteydetkään toimi? Miten silloin varmistetaan tärkeän tiedon saaminen ja välittäminen?

Viranomaisilla on käytössä erilaisia häiriö- ja kriisitilanteiden viestiverkkoja ja -kanavia. Mutta miten tieto kulkee kansalaisille ja kansalaisten kesken, jos normaali viestintäkanavat eivät toimi? Tällainen tilanne voi tulla vastaan esimerkiksi pitkäkestoisien sähkökatkojen tai ilmeisempien hybridivaikutusten seurauksena.

Kansalaisia ohjataan varautumaan tällaisia tilanteita varten hankkimalla paristolla toimiva radio ja suorittamalla Vien alueellisia radiokurssivieroksia. Tiedonvälitys on tällöin kuitenkin ylläpidosta ja alueellista.

Tiedonkulusta on helpompaa huolehtia taajamissa ja kaupunkiympäristössä, missä ihmiset on perinteellä alueella enemmän.

Mutta mitä keinoja on varmistaa tiedonkulku häiriö-, kriisi- ja poikkeusolosuhteissa kylillä ja maaseudulla, missä väestö on harvempaa?

Kyläradio: viestintä viranomaisille kylillä, kyliltä viranomaisille ja kyläisten kesken

Kyläradio on keino varmistaa tiedon välittäminen kansalaisille ja kansalaisten välillä myös silloin, kun tavanomaiset viestintäkanavat eivät toimi. Välikäsi olisivat poikki ja matkapuhelimet myöhästyneet, kyläradio voi toimia viestintäkehtona.

- viranomaisille asukkaalle
- asukkailla viranomaisille sekä asukkaiden kesken.

Viranomaisen näkökulmasta kyläradio on tärkeä väestönsuojelun apuväline kansalaisten hyvinvoinnin varmistamiseksi erilaisissa häiriö-, kriisi- ja poikkeusolosuhteissa. Kyläradio tulee hyvin myös valmistus- ja kunnallisen säädettävien velvoitusten myötä ensiavun, miten kunta kykenee huolehtimaan heikentävään ja asukkaiden hyvinvointia mahdollisimman normaalisti häiriötilanteissa huolimatta.

Tiedonkulun varmistaminen ja helpottaminen voi olla se tärkeä puuttuva palanen kunnan ja paikallisen tason varautumisessa. Kunnan rooli on keskeinen kyläradioverkkoja suunniteltaessa, toteutettaessa ja ylläpidettäessä.

Kyläradiosarjien asentamisessa on tärkeää hyödyntää kokonaisia osajajia eli radioharrastajia, metsästäjiä tai Vapepa-toimijoita. Kyläradiosarjien sijaintipaikkoja suunniteltaessa on etäisyys ja maasto-olosuhteiden ohella tärkeää huomioida myös asutuksen sijoittuminen, kyllen aktiivisuus sekä kyläradiosarjien asemapaikoiksi hyvin soveltuvat kohteet, esimerkiksi kylätalot, jotka toimivat kyläisten kokoontumispaikkoina tai soveltuvat paikallisiin varautumispaikkoihin.

Kyläradioiden avulla voidaan muodostaa

- häiriötilanteiden viranomaisverkkoja väestönsuojelun näkökulmasta täydentäviä ja
- asukkaiden ja kyllen keskinäisen tiedonkulun varmistavia viestintäkeinoja.

Kyläradiotoiminnan kehittämiseksi kiinnostuneiden kunnan ja kyllen kanssa aloitella asiaan tutustuminen selviämällä, mitä radioharrastajat, metsästäjät tai Vapepa-toimijat ovat aiheeseen liittyen alueella jo tekemässä.

Suomen Kyliät
Finlands Byar

Kylävara-hanke
Tammikuu 2025

Kyläradio-ABC

Kyläradio	Kyläradio on kansalaisten käyttöön tarkoitettu helppokäyttöinen varaviestiverkko, jota voi käyttää käytännössä kuka tahansa, jolla on käytössään metsästäjän yleisesti käytämä radiopuhelin. Kyläradiota tarvitaan, jos tavallinen viestintä puhelimien, viestien tai verkkojen kautta ei toimi.
Kyläradiota osaa käyttää	Kyläradio voi toimia viestintäkehtona paitsi asukkaiden kesken, tarvittaessa ja oikein toteutettuna myös viranomaisien ja asukkaiden välillä.
Kylällä asennettu kyläradiosarja	mahdollistaa viestin välittämisen tukiasemalla kyläläisille, jolla on käytössään metsästäjän yleisesti käytämä radiopuhelin.
Kunnantasolla asennettu kyläradiosarja	mahdollistaa häiriötilanteissa tiedon ja viestin välittämisen kunnantaloilla kylätoimilla sijaitseville kyläradiosarjoille.
Kyläradiosarjien sijaintipaikat	kannattaa suunnitella yhteistyössä radioharrastajien ja aktiivisten kyllen kanssa, osaksi esimerkiksi paikallisen varautumiskeskuksena toimivaa kylätaltoa tai muuta kirkkotaloa. Kyläradiosarja voidaan asentaa myös yksityisellä yhteydellä sijaintipaikan valinnassa kannattaa huomioida kyläradiosarjien toimivuuden kannalta, esimerkiksi mahdollisuudet tuoda kyläradiota käyttöön mahdollisimman sujuvat käytännön toimet tässä imm. aseman määrittely ja viestintäkehto.
Kyläradiot ja viranomaisverkot	Paikalliset viranomaiset esim. kunnan johtoryhmä tai pelastusviranomaiset työskentelevät, mitä viranomaisien varaviestintäkehtona liikkuvista informaatioista välittämisen häiriötilanteissa kansalaisten käytössä olevaan kyläradioverkkoon (ns. "turparet").
Suosittelemu/ asennus-/ huolto-/ kyläradiosarjien verkko	on yksittäisen kyllen yksittäistä kyläradiosarjaa parempi ratkaisu, koska se mahdollistaa tiedon välittämisen yhtä kyllä laajemmalla alueella.
Kyläradiot ei ole kunnallisia kyläradiot ovat	Kyllä kunnallista radio-ohjelmaa tai -kanava kutsunnallista helppo keino varmistaa tiedon välittämisen kylillä ja asukkaalle erilaisissa häiriö-, kriisi- ja poikkeusolosuhteissa.
Kyläradiot ovat	väestönsuojelun näkökulmasta erittäin tärkeä lisäy viranomaisien käytössä olevaan häiriötilanteiden varaviestintäkehtojen malliin.
Kyläradiot toimivat	2W48B-tekniikkaan perustuvaa "metsästäjäsarjia".
Kyläradiosarja	Radiolehti Antenni Antennin pohja Virtalähde Väriohje

Dokumentin valmisteluun ovat osallistuneet Pohjois-Pohjanmaan ja Vihreiden alueen kyläradiotoimijat.

Kylävara paikallisen varautumisen perustana -hanke
projektipäällikkö Riitta Pihlaja, 045 340 394 riitta.pihlaja@suomenkyliat.fi

Kyläradio ABC

Kylävara paikallisen
varautumisen perustana

Tulossa:

Tilaa Kylävara-uutiskirje:

Euroopan unionin
osarahoittama

 Suomen Kylät
Finlands Byar

Kyläradio hanketreffit

Teams
3. kesäkuuta 2025
14.00 – 16.00

 Euroopan unionin
osarahoittama

Kylävara
-hanke

Suomen Kylät ry
projektipäällikkö Ritva Pihlaja
ritva.pihlaja@suomenkylat.fi
045 3410 394

1.10.2024-30.9.2026
rahoitus: Euroopan
maaseuturahasto,
Hämeen ELY-keskus